

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך ביטחון עצמי

אולם כפי שציינו, ביטחון שנשען על ענף, על התלבשות, אינו ביטחון יציב – כי ענפים נכרתים ולבושים נפשטים. גם בדוגמא שלנו, יתכן ולבוש מפעל החסד יופשט. יום אחד יקום לו ארגון חסד מקביל באזור. ארגון גדול ממדים הנתמך תקציבי ענק יחסית לתזרים התרומות המצומק של ידידנו... כל המתנדבים יעזבו את מפעלו ויעברו לעסוק בשכר בארגון שכנגד, או לחלופין הם ינטשו מחמת כך שבארגון החדש יש כל מיני תמלוגים ותגמולים אטרקטיביים למתנדבים: מדים, פעילויות חברתיות, רכבים חדשים, טלפונים על חשבון הארגון וכו'. גם הנוזקים ימנעו למלא את טופס בקשת התמיכה של חברנו, שהרי הם יצטרכו לציין בנאמנות כי הם נתמכים על ידי ארגון אחר, היות והארגון המקביל תומך בהם ביד נדיבה כפל כפליים... ובהעדר מתנדבים ונוזקים פעילותו של מיודענו מצטמצמת, כבר אין צורך במפעל החסד הקטן והעזוב שלו. וכאן מגיעה נקודת שבר נפשי.

אולם, שבר זה אינו הכרח, הוא אינו דבר בלתי נמנע. אילו ידידנו היה מודע לשורשו כי יסודו הוא טוב לב, הרי טוב לב לא יכול להיגמר לעולם. תמיד הוא יוכל לקבל פנים אחרות פרט להענקת סלי מזון ועזרה לחולים וקשישים. צורות רבות ומגוונות להוציא את טוב הלב מהכוח אל הפועל.

נקטנו בשתי דוגמאות פשוטות. ובאמת כל אחד שיתבונן סביבו יוכל למצוא

דע את שמחתך. שורש השמחה בתיקון החטא. פרק ו'

נתבאר לעיל שבשעת בריאת האדם היתה המערכת שנקראת ימים, בשעת החטא נתחדש מערכת שנקראת שנים. כל שנה נקראת שנה מלשון שינוי כמו שנתבאר במקום אחר. כלומר עצם יצירת המציאות שנקראת שנה, היא חלה מכוח שנקרא שינוי. עד כמה שלא היה חטא, לא היה שינוי. ואם לא היה שינוי, לא היה שנה בעולם. זה בעצם התפיסה שכל שנה, יסודה בשינוי הראשון של החטא. לתקן את אותה שנה נאמר (שמות יב, ב) החודש הזה לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה. על זה חל הדיני רגלים שהם זמן שמחתנו, לברר איך בתוך מערכת שנקראת שנה יש מערכת שנקראת שמחה. זה מערכת שבעצם מתקנת את המועדים. מכאן מתחיל מועדי ישראל.

שורש העצבות מונחת במושג שנקרא שנה. שין, נון, גימטריא עפר. לעומת זאת שורש כל התיקון, בבחינת (שמות יד, יג) התייצבו וראו את ישועת ה', אשר יעשה לכם היום. דייקא היום. כי יציאה ממערכת של שנה למערכת של יום, היא שורש תיקון החטא, והיא שורש השמחה.

יצירת המחר

בכדי לבאר את עומק תיקון כח היום, עלינו להקדים, כשאדם הראשון נברא, אילו לא חטא יום שישי במעשה בראשית, בוודאי שהיה שבת קודש. אבל שבת קודש לא היתה נתפסת כמחר. כל הגדרה של מחר, הוא כלשון חז"ל (עירובין כב, א) היום לעשותם, ומחר לקבל שכרם. כלומר, כאשר אני מחלק את העשייה מהשכר, אני מגדיר היום לעשותם, למחר לקבל שכרם. כל מחר, הגדרתו היא בעצם דבר שנעלם מההווה, ועתיד להתגלות בעתיד. אדם הראשון, אילו לא חטא ונכנס לשבת, זה היה נקרא עולם שכולו טוב. או יום שכולו ארוך.

מה יוצר את המחר למחר, שיש אחרי היום הזה לילה, ואחרי הלילה הזה בא עוד פעם יום, אז יש מחר. אבל אם השמש לא שקעה, לא מתגלה תפיסה שנקראת מחר. נאמר בחז"ל (פסחים נד, א. בראשית רבה יא, ב) שבשבת קודש שנבראה בראשית הבריאה, לא שקעה בה חמה, רק במוצאי שבת שקעה חמה. אם כן לא התגלה בתחילה שזה נקרא מחר. דכשיצא יום שישי ונכנס שבת, זה יום שכולו ארוך.

אילו לא חטא אדם הראשון, לא היתה תפיסה שנקראת מחר. אין כזה דבר מחר. המחר בא כתוצאה מחטא, כתוצאה משינוי. שנה התחדשה בחטא, ומחר התחדש בחטא. שניהם התחדשו בחטא אדם הראשון. עד כמה שאין שנה אין מחר. עד כמה שאין מחר, אין שנה. כי הגדרת מחר מצטרף מכל הימים ביחד, לשנה שלימה. אם כן, עצם ההווה שנקראת מחר, עצם הזמן הזה שאנחנו מגדירים אותו תמיד מחר, זה תולדה של חטא.

בנויה באופן כזה, ששישי בלילה, החמה לא שוקעת, כלומר זה יומא אריכתא. אך לאחר חטא אדם הראשון, הדברים הסתלקו מכפי שהם היו. אך כשיורד מן, המן מחזיר את היום שישי להיות המשך אחד לשבת, כמו שהיה צריך להיות קודם החטא.

זה מה שמתגלה בכל ראש השנה. שני הימים הם יומא אריכתא (ביצה ל, ב). כי ראש השנה, זה לא יום הראשון של בריאת מעשה בראשית, אלא זה ביום הראשון של בריאת אדם (ר"נ ראש השנה ג, א). נמצא שמתגלה בראש השנה אותו יסוד ממש של תיקון החטא, ששני הימים הם יום אחד ארוך.

יבוא המלך היום

בסדר המגילה נאמר (אסתר ה, ד) ותאמר אסתר אם על המלך טוב יבוא המלך והמן היום. לכאורה היה די לומר יבוא המלך והמן, ולמה נאמר היום. בוודאי כפשוטו לזרז את מהלך הדברים, בכדי להחיש את הגאולה. אבל בעומק, כאן שורש כל הגאולה, יבוא המלך והמן היום.

לאחר מכן נאמר, (שם ח) יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם, ומחר אעשה כדבר המלך, לכאורה היא ביקשה בתחילה סעודה היום, אם כן למה היא עושה סעודה מחר, אם היא רוצה להגיד את דבריה, שתגיד היום. למה צריך להגיד עתה את יום המחר. אלא כוונת הדבר, שהמחר נמצא אצלי היום.

התפיסה חיצונית שהיא תפיסת הקלקול, כאשר אני עוסק במחר, אזי היום הפך למחר. התפיסה של התיקון היא מה שנאמר והכינו את אשר יביאו, המשתה של מחר מתחיל מהיום. זה המשך של דבר. זה לא היה שתי משתאות, שהיא עשתה משתה היום, והיא עושה משתה מחר. אלא זה משתה אחד שמתחיל היום, ולא מפסיק ונמשך למחר.

כשאנחנו מחלקים את הדבר, אזי אנחנו מחלקים את היום ממחר. כשאנחנו מצרפים את הדבר, אנחנו מצרפים את ההיום למחר. בקלקול, היום הופך למחר. אך בתיקון, המחר הופך להיות. כלומר, יומא אריכתא. זה ההגדרה בעומק של יבוא המלך והמן היום, ולמחר אעשה כדבר המלך. הסעודה התחילה היום ונגמרה מחר. משם היתה כל מפלתו של המן.

על זה נאמר (שמות יז, ט) צא והלחם בעמלק מחר. כמו שנתבאר במקום אחר, על מה המלחמה, על זה שיש הגדרה שנקראת מחר, על זה גופא המלחמה.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

אצל רוב בני האדם לא רק שיש מחר, אלא היום שלהם הוא מחר. כמו שהרב דסלר מגדיר, שהעמיד כולו דמיונות. בן אדם מאבד את ההווה וחושב על עתידו. רוב בני האדם, במה הם עסוקים, בעתיד. ובעתיד במה הם עסוקים, בעוד עתיד. שאין לו סוף. בעצם הם מאבדים את ההווה. מי שהופך את היום למחר, אז בעצם הוא לא חי את ההווה. אלא הוא כביכול כל הזמן מתכנן, מה יהיה בעתידו.

בלשון יותר עמוקה, ההווה הופך להיות עתיד, הוא הופך להיות מחר. זה בעצם שורש הקלקול, לא רק שיש היום ויש מחר, אלא עומק הקלקול מתגלה בקומת האדם, שהמציאות של היום, כבר נאבדת לו לגמרי כמעט. הוא עוסק כבר בהיום במחר.

תיקון המחר

איך אני הופך את המחר להיות היום, איך אני מתקן את המחר. אלא כשהאדם הופך את המחר להיות היום, הוא מתקן אותו.

דבר זה מצינו לענין שבת, שנאמר (שמות טז, ה) והכינו את אשר יביאו, שבערב שבת ירד לחם משנה. יש שאלה ידועה ופשוטה, לכאורה ירד להם לחם משנה בערב שבת, מתי הם היו צריכים לאכול את הלחם משנה, אחד ביום שישי, ואחד בשבת. כשהגיע שבת, כמה נשאר להם אחד. אם כן למה אוכלים בשבת לחם משנה, זכר למן שירד להם ביום שישי כפליים, הרי לשבת נשאר רק אחד. אלא ביאור הדברים הוא, שביום שישי ושבת שירד לחם משנה, זה מברר שיום שישי ושבת הוא יומא אריכתא. זה לא שירד ביום

שישי בשביל מחר. כי אז העתיד וההווה נבדלים מהדדי, אלא השבת כבר נקראת יום שישי. על כן בשבת אנחנו מוציאים שני לחמים, ואחד מהם הוא עבור הלחם שירד ביום שישי, כי השבת היא יומא אריכתא שמתחילה מיום שישי.

דוגמא לזה, מצינו לענין דין תוספת שבת, תוספת שבת אומרת שכבר ביום שישי, אני מכין שבת. אז ממילא זה לא שני ימים. זה צד גילוי של הדבר.

אדם הראשון קודם החטא, היו המלאכים צולין לו בשר, ומצננין לו יין (סנהדרין נט, ב). אך לאחר החטא נאמר (בראשית ג, יט) בזיעת אפך תאכל לחם. מתי אדם הראשון חטא, ביום שישי. כשמתגלה ירידת מן ביום שישי כפליים, כאן מתגלה נקודת התיקון של האוכל של אדם הראשון. כל חטאו היה שהוא לא צירף את השישי לשבת.

אלא הוא הבדיל את השישי משבת. התפיסה של הבריאה היתה

תלות והישענות על הלבוש המעשי הפועל בה, ונותן לה יציבות, כוח וביטחון.

ברם, כפי שהתבאר, תלות ביטחונית שגויה זו מסכנת את האדם – כי בעת שהלבוש יופשט מעליו, על כורחו שלא ברצונו, הדבר יגרום לו טלטלה ושבר. מאוד יקשה על הנפש להכיל את השינוי כאשר המשענת עליה ביטחונה נסמך, ניטלה ממנה ואיננה עוד.

לפיכך, על מנת לתקן את ההטעיה של הנטייה לתפיסה החיצונית כי הלבוש המעשי הוא מקור היציבות והביטחון, על כל אחד מאיתנו לסגל את נפשו להתפשט מלבושיה ולהישאר עם עצם ושורש הנפש לבד. על כל ענף שהאדם מזהה כי הוא עוד אופן של לבוש על שורש נפשו, הוא צריך כל הזמן לחזור ולצייר בדעתו – יום יבוא והענף הזה יכרת, הוא ינטל ממני, ואני צריך לדעת להסתדר עם ה- 'אני מי שאני' ללא הענף הזה.

צריך להבין, כמובן לא באנו להכניס אנשים לתפיסה פסימית, לחשוב כל הזמן שיום יבוא והדברים הטובים שיש להם יתלשו ויעקרו מהם – 'בא, תהיה מוכן ליום בשורה רעה'. חס ושלום, ומובן שאין זו כוונת המהלך. אלא אנו מציעים תהליך של הכנה וסיגול הנפש להכיר בכך שגם אם ענף מענפי הנפש נכרת, אין מה להתרשם או להזדעזע מכך.

אנו בונים הכרה – יש לי שורש יציב ואיתן. ואם ענף זה או אחר נכרת ועבר מהעולם, אין שום בעיה כי אני אחיה עם עצם השורש שלי בלבד. וכן יתכן מצב שענף אחר יצמח תחת זה הנכרת. אדם שמכין את עצמו למצב של הפשטה מלבוש וחזרה אל העצם, מכריתה של ענף וחזרה אל השורש, נפשו מקבלת בהירות יתרה כי בטחונה נשען דייקא על השורש ולא על הלבוש. לפיכך התלות בלבוש הולכת ופוחתת והאדם מזהה את עצמו יותר ויותר עם העצם ולא עם לבוש. ■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

יוכל להוציא ענפים נוספים אחרים תמורת הנכרתים. המידה השורשית תוכל לצאת מהכוח אל הפועל בלבושים וצורות שונות רבות ומגוונות, חלף הלבוש שהופשט.

כוח הסתגלות מתוקן

הגדרנו כי הביטחון צריך להיבנות דווקא על תכונת השורש של הנפש ולא על תכונות הענפים המולבשים על תכונת השורש. ברם על דרך כלל ההוצאה מהכוח אל הפועל של תכונת השורש באופן טבעי מקבלת כל מיני צורות ולבושים שונים ומגוונים. והגם שאדם למד השכיל והבין את הלך הדברים כפי שהתבאר עד כה, ולאחר מכן פעל באופן מעשי לקנות את הדברים. ואם כן הוא מצוי במצב שהוא מזהה בתוכו מהי מידתו השורשית, ומה הם הענפים שצמחו ממנה אצלו, ומה הן ההתלבשויות וההתראויות שעל ידן יוצא כוחו השורשי

אל הפועל. הוא מודע מי ה- 'אני' שלו, מה שורשו. אך עדיין הנטייה הטבעית הפשוטה של הנפש שכעת היא רואה וחווה כי החוסן והיציבות שלה נשפעים מכוח הלבוש המתראה בחוץ ופועל את פעולת השורש.

כלומר, הגם שהאדם מודע מהי מידת שורשו, אך הוא רואה כי במישור המעשי – בפועל, הכוח איתו הוא משתמש כדי להתמודד עם האתגרים והקשיים וההתנגדויות הוא דווקא הלבוש הממשי הנוכחי עמו הוא פועל ביום יום.

אם כן, לכאורה לא ברור כיצד אדם יכול לבנות את בטחונו על המידה השורשית. הרי בפועל נפשו מפתחת תפיסה של

דוגמאות מעשיות מקבילות לרוב של אנשים שחוו שבר או קריסה נפשית. המתבונן יגלה כי חלק גדול מהנפילות והמשברים העוברים על אנשים בחייהם, נגרמו מחמת שהם הסמיכו והשעינו את ביטחונם על עלים נידפים, על דברים שהם בבחינת ולא כלום. וכן הוא יבין כי רק חלק קטן יותר מאירועי השבר והנפילה הנפשיים אירעו לאנשים שנשענו על דברים הרבה יותר מהותיים ומציאותיים, על תכונות וכוחות נפש הקיימות אצלם בפועל. אצלם השבר נגרם מחמת הישענות על ענפים, על התלבשויות, במקום להתייבב על נקודת העצם שורשית שלהם. כך שבשעה שהסתלק לו הענף – בטחונם התערער, יציבותם הזדעזעה ונפשם קרסה.

על כל פנים העיקרון צריך להיות ברור – אדם שבונה את בניין בטחונו העצמי על נקודת התלבשות של תכונת שורשו באחד מענפיה, בטחונו אינו ביטחון חזק ואיתן. כי היסוד עליו הוא נשען הינו ארעי, זמני ובר

חלוף, שהרי אין הבטחה להתמדתו לאורך כל ימיו ושנותיו. לפיכך, הוא עלול למצוא את עצמו ביום מן הימים מול שוקת שבורה, שהענף עליו הוא נסמך – נכרת ועבר מהעולם, והוא נותר ללא משענת. מה שאין כן אדם שבנה את כוח הביטחון שלו על בסיס המידה השורשית שלו. בטחונו הוא ביטחון אמת, יציב, מתמיד וחזק. זאת מפני שהשורש לעולם אינו נכרת, השורש לעולם קיים כי הוא הוא עצם האדם. וגם אם בענפים – לבושי השורש, חלה תמורה מסויימת, אחד מהענפים הבולטים נגדע, אחד מהלבושים היסודיים הופשט. מכל מקום השורש לעולם קיים, הוא תמיד ממשיך לתת ביטוי. על כן, כוח השורש

אדם שבונה את בניין בטחונו העצמי על נקודת התלבשות של תכונת שורשו באחד מענפיה, בטחונו אינו ביטחון חזק ואיתן.

עירובין, נב, ע"ב – ר' יוסי הגלילי הוה קא אזיל באורחיה, אשכחיה לברוריה וכו'. אשכחתייה להווא תלמידא דהוה קאי גריס בלחישא, בטשה ביה, אמרה ליה, לא כך כתוב (שמואל, ב, כג, בה) ערוכה בכל ושמורה, אם ערוכה ברמ"ח אברים שלך משתמרת, ואם לאו אינה משתמרת.

וכתב המהרש"א שם, וז"ל, ואמר ערוכה בקול, דהיינו בכל רמ"ח אברים, שהדיבור בקול רם מביא הרגשה ותנועה בכל האברים, עכ"ל.

ואמרו שם, א"ל שמואל לרב יהודה, שינא, פתח פומיך קרי, פתח פומא תני, כי היכי דתתקיים ביך ותוריק חיי, שנאמר (משלי, ד, כב) כי חיים הם למוצאייהם ולכל בשרו מרפא, אל תקרי למוצאייהם אלא למוצאייהם בפה.

והבן שיש תורה שבכתב, וכאשר עוסק בה נעשית כתובה בלבו, כמ"ש (משלי, ג, ג) כתבם על לוח לבך. ואזי תורתו "משתמרת בלבו" כלשון הר"ח שם ועוד ראשונים. כי כתובה בלבו. ויש תורה שבע"פ שאתה נצרך להוציא בפה, ולא רק בלחישא אלא בקול, וכלשון הרקאנטי (כי תשא, ל, יז, יב) על כן אמרו רז"ל ל"תורה שבע"פ" למוצאייהם בפה, עכ"ל.

אולם בעומק כל תורה שבכתב צריך לקרוא בפה ובקול, ואזי נעשית תורה שבכתב אף לתורה שבע"פ (אלא שקורא מתוך הכתב, כמ"ש (גיטין, ס, ע"ב) דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן בע"פ). ומצד כך אינה משתמרת רק בלב שהוא מקום הכתיבה, אלא משתמרת בכל רמ"ח אבריו.

ולכך אמרו בעירובין שם (נד, ע"א) חש בראשו יעסוק בתורה וכו', חש בכל גופו יעסוק בתורה, שנאמר ולכל בשרו מרפא. והיינו מפני שנבלעת באברים, ולכך מרפא אותם. וז"ל הרמתיים צופים (תד"א, פ"ה, אות לח) וז"ל, שגופו (של יהושע) ג"כ תורה כמו אליהו שנתהפך למלאך. וכן בשאר הצדיקים לפי מדרגתם הגדולה אשר גופם נזדכך מאוד ונקראו תורה ברמ"ח אברים ושס"ה גידים. וכמ"ש (זכריה, ג, ח) כי אנשי מופת המה, כמו התורה תרי"ג מצוות בכלל בכל אבר, עכ"ל. ובעומק לולי התורה, כל אבר ואבר, הוא אבר לעצמו, וע"י התורה נעשה חיבור כל אברים ל"צורה השלמה", לצורת אדם.

וכן לחמה של תורה הוא מן נבלע באברים, כמ"ש ביומא (עה, ע"ב). ועיין תקט"ו תפלות לרמח"ל (תפלה תנו). ועיין מגלה עמוקות (שלח). ושורש אברים בתורה עצמה, כתב בחמדת ימים (פורים, פ"ג) וז"ל, המצוות הם בסוד האיברים של תורה (רמ"ח מצות - רמ"ח אברים) דוגמת האברים של האדם, עכ"ל. וכן כתב בשל"ה (תולדות אדם, בית חכמה תנינא, ל) וז"ל, תרי"ג מצוות שהם אבריה וגידיה של תורה, עכ"ל. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

עירובין, נב, ע"ב – כיצד מעברין את העיר, וכו' רב ושמואל, חד תני מעברין וחד תני מאברין. מאן דתני מאברין, אבר אבר, ומאן דתני מעברין כאשר עוברה, וכו', א"ר יוחנן י"ח ימים גדלתי אצל ר' אושעיא בריבי ולא למדתי ממנו אלא דבר אחר במשנתינו, כיצד מאברין את הערים - באלף. וז"ל הירושלמי (ברכות, ח, ו) מאברין - מוסיפין לה אבר. ובעומק, עובר במעי אמו, הוא בבחינת אבר נוסף לאם, ולכך בעומק כל מעברין, עובר, הוא מאברין, תוספת אבר לאם. ועיין תורת חיים ומרומי שדה נפק"מ לדינא, בין מאברין למעברין. וכן עיין מראה פנים שם בירושלמי.

ופרש"י שם, אבר אבר - שמוסיפין לה אברים, שאם יש אבר שיוצא בקרן מזרחית דרומית, רואין כאילו אבר גם בקרן מזרחית צפונית, עכ"ל. ושורש האבר שיוצא במזרחית דרומית, הוא יד ימין, ומוסיפין במזרחית צפונית, והיינו יד שמאל. והבן שהידים "יוצאים" מגופו של אדם ונראים כתוספת אבר. וכן הרגלים, ונקראים "לבר מגופא". והן בחינת תוספת על גופא.

והנה שורש מדרגת אבר, אברהם, אבר-מה, כנ"ל. וכתב רש"י מחז"ל (בראשית, יז, א) והיה תמים - עכשיו אתה חסר ה' אברים (שאינם בשליטתו, כמ"ש בנדרים), ב' עינים, ב' אזנים, וראש הגויה. אוסיף לך אות על שמך ויהיו מנין אותיותך רמ"ח כמנין אברים, עכ"ל. וכתב בשפתי כהן (שם, שם, ה) וז"ל, וזהו אברהם, אבר-מה, שהוא אדם (גימט' אדם, מ"ה), ועתה שנתוסף ה' כאילו אמר אבריהם, שהאברים נשלמו, שנשלמו לרמ"ח. כי קודם המילה היה לו אבר פגום ואינו עולה במנין, עיי"ש.

והבן שכנגד יד ורגל שבולטים יש יד ורגל לעומתם, שמאל לעומת ימין. אולם אבר נוסף שבולט הוא אות ברית קודש, והוא היה "בולט יותר מדאי", כי היה בו ערלה. ותיקונו הסרת הערלה, הסרת הבליטה, והוא השורש לבל תוסיף. ולעומת אות ברית קודש בפנים, אין כנגדו בליטה של אבריו באחוריו. ובעומק באות ברית קודש גנוז כל רמ"ח אברים. וכמ"ש הגר"א (אדרת אליהו, במדבר, כא, יח) במחקק - הוא יוסף. בו רמ"ח עלמין (מחקק גימט' רמ"ח, כמ"ש בצרור המור, בראשית, מט, ט), שהם רמ"ח מצוות עשה שבו, עכ"ל. והערלה תוספת כנ"ל. ושורש בל תוסיף באברים, שנעשה מרמ"ח אברים, רפ"א אברים, כמ"ש (בכורות, מה, ע"א. וברש"י ד"ה חסר) וז"ל, ויתר שיש בו רפ"א, עיי"ש. ושורשו בערלה שאחר הסרתה נעשה חולה ונצרך רפואה, "רפא", והיינו שהסיר את שורש בל תוסיף באברים, ודו"ק.

שהם מעין בנים באדם, וכאשר נפרד גילוי השורש, נעשה שלכת, שכ-לת, ואזי העלים נפרדים מן העץ. וכן פעולת שפיכה, שפך, שך-פ, אינו תנועת המשכה מן המקור וחיבור, אלא תנועת ריקון המקור מן הדבר, ודו"ק שזהו שפך.

והנה שורש ש-ך, חיבור של תוקף, הוא בחינת ש"ך דינים, גבורות. עיין עץ חיים, שער ה', פ"ה. ושער י"ח, פ"ה, מ"ת, בהרחבה. ושורשם י' פעמים ל"ב אלפים, שעולה ש"ך כמ"ש שם, שער כ"ג, פ"ה, מ"ק. וכתב שם (פ"ז, מ"ק) וז"ל, במחשבה שהוא המוחין אתברירו ש"ך "ניצוצין", עכ"ל. והיינו ע"י מוחין, ע"י שכל, שכ-ל, כנ"ל. וכתב שם (שער לח, פ"ד, מ"ת) וז"ל, א"ך ור"ק (מיעוטים הם, עולה) שהם ש"כ (עם הכולל) דינין כשהוא במיעוט בלתי הארה עליונה, עכ"ל. ועיי"ש (שער לט, פ"א, מ"ב) שהוא גימט' ז"פ אדם, עם ה' אותיות אלפים, שעולה ש"ך.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אשכול, אול-שך. צורתו ענפים ששוכבים זה על זה.

וכן כבש, ב-כש, ולשון שכבוש תחת ידו, ונמצא ומתחבר עמו. וכן כבשן האש, כש-בן, בו החומרים מתאחדים ונעשים לאחד. וכן המקום שבו היונים נמצאים יחד, ומכשכשים זה עם זה, נקרא שובך, בו-שף. ומכשכוש זה נעשה קורי עכביש, כש-עבי. ובהרחבה יותר ממונו של אדם, רכוש, רכש, ר-כש, הוא נדבק ונצמד לאדם, ודו"ק.

ושורש כח חיבור זה בשכל, שכ-ל, בחינת חכמה, כולם בחכמה עשית, כח הכללות, כולם. והוא בחינת חכמת אדם תאיר פניו. והיפוכו של אור, חשך, ח-שך, כי בחשך נתקל ומתחבר בדברים באופן שאינו חיבור אלא תקלה. ומתהפך אותיות חשך, לשכח, שכחה. ויתר על כן כאשר הענפים אינם מקושרים לשורש המתברם עי"ז אין להם קיום, וזהו בחינת שיכל, שכול, שכ-ול, כי שורש מיתת הבנים, שכול, מפני העדר כח החיבור מכח השכל, כי כאשר השכל נופל נעשה שכול. וכן מתגלה בעץ שיש לו עלים

יתרו | כ-ש בשן, כש-בן. הנה כ-ש יש בו ב' משמעויות שורשיות. א. לשון תנועה, כשכוש, כשכשה באמתה. ב. לשון חיבור, עד "שישוכו", הנאמר בדין חלה. נשך, נ-שך. והיינו שהנשיכה הוא חיבור לדבר (כמו שאיבוק הוא חיבור כמ"ש בחולין, אל תקרי ויאבק אלא ויחבק). אולם זהו חיבור שע"ד כלל מביא לפירוד. וזהו בחינת מכוש, שמכה בקרקע, והנקיבה הוא עצם החיבור, אולם לשעה. וכן מכתש, כתש, ת-כש, כי ע"י הכתישה מתחברים הדברים בחוזק. וכאשר החיבור הוא בבחינת כתישה, מביא לידי החלשה. וזהו כשפים, שמכחישים פעמליא של מעלה, חיבור המביא לידי הכחשה.

אולם חיבור גמור הוא בחינת שכן, שכ-ן, כי דרך השכנים להלוואות זה מזה וכד', ועי"ז נעשים נשוכים בזה בזה. וכן אשר, א-שך. מקום ההולדה ע"י שנושכים ומתחככים זה בזה. וכן שמיקה, שכ-מיה, שהאדם מתכסה בה באופן של חיבור לגופו, על מנת שיחם לו היטב. והדרך להתכסות בו בשעה ששוכב, שכב, שכ-ב. וכן אשכול ענבים,

שמיכה	אשכול	ארפכשד	אכשף	אכיש
שבכים	שוכה	שכב	שבכה	שכח
שכיה	אכשף	שיכור	שכול	שכו
שכנה	שכן	שכם	שכל	שכיר
תשליכהו	כחש	השכמי	משך	שכר
שבכה	כשל	יכחש	כבש	חשכה
כושן	השכים	כוש	כורש	כבשן
כשב	כרמש	כעש	כמוש	כחש
מכוש	לכיש	כשלון	כשדים	כרשנא
משכב	משכן	מכמש	מכשול	מכשפה
עכביש	נשך	משכית	משכיל	משכיות
שכוי	רכש	יששכר	רכוש	עכשוב
אשכנו	כאשר	חשך	כרכמיש	לשכל
מכמש	כשיל	כישור	כושרות	אשך
שך	שובך	שפך	רכוש	מכתש
				שלכת

בלביפדיה קבלה אל"ף

אור א"ס

יושר

ג' קוים. והבן שיש אלף אות לעצמה, ויש ג' אותיות שיש בהם מילוי אלף. והם ה"א, וא"ו, פ"א. והם בחינת ג' קוים שבאלף, ואף האלף עצמה מושרש בה ג' חלקים, קוצא גיזעא ושבילא. יו"ד עליונה, וא"ו, ויו"ד תחתונה (או דל"ת).

שערות

סוד ע"ב הכולל מילוי יודי"ן, כנודע. ועיין שער המצות (פרשת עקב) אות אלף שהוא ציור יו"י, שהוא יו"ד, ו"א, יו"ד, והוא בגימ' מ"ו, והוא מילוי ההוי"ה דיודי"ן.

אזן

כתיב (תהלים, עח, א) הטו - אזנכם לאמרי פי, ר"ת אלף. כי בחינת אאלפך חכמה אאלפך בינה, תובעת מצד השומע הטית אוזן לאמרי פי המדבר. וח"ו מצד הקלקול כתיב (ישעיה, מח, ח) לא פתחה אזנך, ר"ת אלף. ואזי באה הזעקה (שם, נ, ה) אדני ה', פתח לי אזן.

והבן שאות ה' מתגלה באוזן ומשם שורש לג' אופני מילוי ה', ה"י, ה"ה, ה"א. וזהו שורש לאלף. ולכך אות ה"א זו היא ה' אלפין כמ"ש בעץ חיים.

חוטם

חוטם - אף. אלף, אף-ל. וכאשר מתגלה חרון אף באלף, מתהפך לאפל, חשך. ועיין יוסף תהלות (תהלים, צג, א) וכשברא העולם אות אלף במילואה היתה אף, והקב"ה נתן באמצעה למ"ד ונע"שית אלף, וכשלא יש לימוד מסתלקת הלמ"ד ונשאר אף.

פה

עיין פתחי שערים (נתיב אורות דעקודים, פתח ו) וז"ל, אות אלף שהיא נעלמת מכולם, הברתה נעלמת לגמרי ואינה אלא בדרך כלל בבחינת פתיחת הפה להוציא קול, לכך אות אלף מורה על פה דא"ק שבו כל הכלים עדיין בהעלם בבחינת שורש לבד. והבן שכל א"ק בסוד אלף.

עיין בדברי הגר"א (ליקוטי הגר"א, א-ב, א) אלף, סוד פלא, במו" פלא ממך, אל"ף ראשון לאהח"ע, אמצע לדנלנ"ת, אחרון לבומך, כולל ה' מלך, מלך ימלך. כולל כל מוצאות הפה.

ועוד. אות ד' תחלת גילוייה באורות הפה. וכתיב (יחזקאל, י, כא) ארבעה פנים לאחד, ר"ת אלף. ומצד כך נחלק אלף לארבע אותיות יו"י. ועוד. כתיב (תהלים, יט, טו) יהיו - לרצון אמרי פי, ר"ת אלף.

ועוד. מצד הקלקול כתיב (קהלת, ה, ה) אל תתן - את פיך להח"טיא - את בשרך, ר"ת אלף. וכן כתיב (במדבר, כב, יח) לעבר את

אלף, אלופו של עולם. ועיין ליקוטי הגר"א (א-ב, א, ועוד) אלף ראש לכל האותיות, מרמז על היחוד, וז"ש קודם שנברא העולם היה הוא אחד ושמו אחד, מושרש באות יו"י, גימ' הוי"ה. ועיין בליקוטי הגר"א (שם) שכתב, "לא יהיה לך" גימ' אלף. וכן אנכי לא גימ' אלף. ועיין בדבריו שם (קמז, ח) שכתב, אות הראשונה אלף, נותנת המספר ואינה במספר, כי היא אינה לא בראש ולא בסוף. ועיין זוהר חדש (רות, מט, ע"א) בך אני מתעלה להקרא בך שמי אחד. ועוד. עיין בספר אלפא ביתא, תליתאה, שקו"ץ ותג שע"ג יו"ד העליונה שבאות אל"ף, הוא כנגד אין סוף.

צמצום

עיין בגר"א בתיקונים (תיקון ע, קלח, ע"א) אלף נסתרת יותר מכל האותיות הנסתרות שהם יה"ו, (שהם) כנגד חב"ד, ואלף נגד הכתר. הסתר - צמצום, מסך המסתיר. וזהו הוא, היא, לשון נסתר. ואזי נעשה איה. ועיין בדבריו (ספר יצירה, ה, ע"ב) כי אלף כתר היא שורש כל הי"ס, אבל בהעלם גדול. ועיין שער מאמרי רשב"י (מאמרי ספר הזהר מהרב הגדול ז"ל, בראשית) וז"ל, ונ-מצא שכאשר תרצה אות אלף לפעול בעולם תתלבש באות ב', ואות ב' היא עיקר בריאת העולם, ועתה תיעשה טפלה לאות אלף להתלבש בה. ונמצא העיקר נעשה טפל וכו', כי א"א להתגלות אור אלף כי אם ע"י התלבשות.

קו

אות יו"ד נחלקת לג' אותיות, יו"ד - וא"ו - יו"ד. וצורת וא"ו, צורת קו. ושורש הקו באמצע אות אלף מאור הקו השורשי. והיו"ד העליונה סוד ע"ס הגנוזות במאצילן, והיו"ד התחתונה סוד עשר ספירות הנאצלות. ועיין עמק המלך (שער א, פכ"ח). ועיין שיח יצחק (ח"א, דרוש לשבת הגדול, בשם הגר"א) מצינו בציור אות אלף שיש בו יו"ד למעלה ויו"ד למטה ווי"ו באמצע, והי"ו הזה הולך באלכסון, וגם ידוע שהוא מתחלק לב' ווי"ן במספר ל"ב, יו"ד למעלה ווי"ו למטה, וע"ז אמר שלעת"ל יו"ד התחתון ינשא והעליון יהיה בשפל, והקו האמצעי העקום יהיה הולך בשוה, יו"י, וגם שני החצאים ישתוו יחד, וז"ש והרכסים לבקעה.

עיגולים

איתא בשער מאמרי רז"ל (חגיגה, שם בגמרא פ"ב, יב, ע"א) וז"ל, תנא תהו קו ירוק שמקיף את כל העולם כולו כו'. הנה זה נאמר על הבינה עליונה הנקרא תהו. והענין הוא כי כאשר תסיר אות האלף שבתוך מילוי אות וא"ו של הוי"ה דס"ג ישאר ס"ב. והנה אותה האלף היא בחינת שם אהיה. וכשתרביע שם זה בזה האופן, א, א"ה, אה"י, אהי"ה, יעלה מ"ד, תחבר ס"ב ומ"ד יהיה גימ' קו. והבן שזהו סוד קו וזהו סוד עיגול שמקיף את כל העולם כולו, "סב", כנ"ל, שמהקו נעשה עיגול.

בלביפדיה קבלה אל"ף

ז"א

עיין ליקוטי הגר"א (קי, ב) אלף בצורת יו"ד בהיותה מקבלת, והוא באצילות זנב לאריות, ובהיותה משפעת בחינת דוכ' אז היא צורת יו"י. וכך הוא הצורה בז"א ומשם נשתלשל לנוק'.

ועוד. עיין בגר"א (הוספות תיקוני זוהר, ז, ע"ד) אלף כוללת כל האדם, כל תחילתו דם, אחורי אהיה, ואלף של אהיה-ה כלילת הפנים עושה אותו אדם (ועיין בדבריו בלי-קוטים לספד"צ, יא).

נוק'

עיין בביאור הגר"א לתיקונים (תיקון ע, קנג, ע"ג) שכתב, אלף אע"ג שהיא בכתר היא נוק' שבכתר, וכל כתר הוא מסטרא דגבורה. כתר מלשון כותרת סביב, עיגול, בחינת נוק', גבורה.

ועוד. עיין שו"ת מפענח נעלמים (סימן א) בשם הרוקח - ומצאתי שכתב דה"א אחר רונה של שם הוי"ה (כנגד נוק') היא במ-קום אות אלף.

ועוד. ארץ - נוק'. ועיין שיח יצחק (ח"א, דרוש לשבת הגדול) "לשלג יאמר הוי ארץ", כי שלג הוא ג"פ אלף, והם ג' אל-פים, השי"ת, ותורה וישראל.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

מאריך אפיה. ולהיפך כתיב (דברים, ז, י) ומשלם לשנאיו - אל פניו להאבדו - לא יאחר לשנאו אל פניו ישלם לו, אל פניו להאבדו, ר"ת אלף שנהפך לאפל, היפך אריך לשון אור-רך, נעשה אפלה, ונסתלק הארכת פניו, ולכך לא יאחר.

אבא

עיין בגר"א (יהל אור, ח"ג, ז, ע"ג) אלף כוללת ד' מוחין, יו"ד עליונה הוא חו"ב עם עוקץ התחתון, ו"ד, ב' עטרין דדעת. בחכמה הם ג' טיפין, ובבינה באימא מת-חברים, ולכן כלולים באלף. כנודע בסוד חילוק של תפשי" לתש"ר.

אמא

עיין ליקוטי הגר"א (א-ב, א) אלף - מי-לוי, עם מילוי המילוי עולה חשמל, שהוא מאמא, כנודע. וכן אלף של אהיה-ה. ואלף של אלקים, ושל אדנ"י. ועיין שער מאמרי רשב"י (בא) דע כי שם אדנ"י הוא מורה על דין, כי לכך נקראת דינא רפיא, וכן אדנ"י בהיפוך אתון דינ"א. ואמנם סוד האלף שבזה השם מורה על שיתוף הרחמים שבו, כי שלשה אותיות אחרונות הם דין ואות אלף הראשונה רחמים, והיא סוד שם אהיה שהוא רחמים.

ועוד. עיין שער התפלה (קא, ע"ג) דע כי אלף של אהי"ה הוא בחינת הפה והשיניים של אימא. ועי"ש שוא"ו נחלקת לב' ווי"ן, ויחדיו צורתם כעין נו"ן.

פי - ה', ר"ת אלף. וכן כתיב (תהלים, לט, י) נאלמתי - לא אפתח פי, ר"ת אלף. וכא-שר פוגם בפיו, ח"ו מצטרע, כמ"ש (שמות, ט, ט) לשחין פרח אבעבעות, ר"ת אלף.

עינים - שבירה

עיין ליקוטי הגר"א (ו, א) שכתב יודי"ן שבאלף, העליון עינא פיקחא, פונה למטה להשיגה, והתחתון למעלה, רדיפו של מח-שבה, מטי ולא מטי. והבן שכאשר נעשה שבירה בעינים מתהפך ויורד מעינא פי-קחא לאפל, חשכה. וע"ז כתיב (שמות, לג, כ) לא תוכל - לראות את פני, ר"ת אלף. ומצד התיקון כתיב (שמות, לד, כד) לראות את פני. וכן מצד הסתר פנים כתיב (שמואל, ב, יט, ה) והמלך - לאט את פני, ר"ת אלף.

עתיק

עתיק כולו פנים ואין בו אחר כלל. ועיין בגר"א (יהל אור, ח"ב, לט, ע"ד) אלף, כתבו הראשונים שאין בו אחרים, שבהיפוכו ג"כ אלף, רומז לכתר שאין בו אחרים. ובפרטות יותר נגלה בעתיק יותר מאשר באריך.

ועוד. הארת עתיק הארה בדרך דילוג שלא נראה כתהליך אלא פתאום. וכתיב (יש-עיה, ל, יג) אשר פתאם לפתע, ר"ת אלף. וכן פסח לשון דילוג. וכתיב (דברים, טז, ב) פסח לה' אלקיך, ר"ת אלף.

אריך

עכשי"ן

ספר נפש החיים שער ד'

בחניות הספרים בארץ

מילון ערכים בקבלה • און

וזהו בחינת "הכלי" הנקרא און, שבתוכו אור הנשמה, כנ"ל. וז"ל, שם, הנה כשתסיר ה' זו משם ס"ג ישאר למעלה יו"ד ה"י וא"ו ה"ה גימט' נ"ח, גימט' און. אמנם כל נ"ח זה הוא בסוד התבונה, שהוא און, עכ"ל. ועיי"ש (פרק ה). והיינו שהוא "כלי" בחינת תבונה, ולא בחינת בינה, ודו"ק. והבן שיש את "הבל" און שמאל שהוא בבחינת תבונה. ויש את כלי האון, שהן און ימין והן און שמאל, הם בחינת תבונה. כמ"ש שם (ש"ו, פ"א, מ"ת), ועיי"ש (ש"ה, פ"א, מ"ת) וז"ל, בחינת הקרקפתא של הא"ק שהוא ראש, עד בחינת מקום האזנים שלו נקרא בחינת שם ע"ב, עכ"ל. והרי שמהאון מתחיל ס"ג הכולל. וכן ס"ג דע"ב דס"ג, ודו"ק. ועיי"ש (ש"ח, פ"א, מ"ת).

וצורת האון, "הכלי", צורת אלף, כמ"ש שם (פ"ה) וז"ל, ידעת כי בינה היא און, גם ידעת מש"כ בספר הבהיר, כי און צורת אלף, עיי"ש. והאור היוצא הוא בצורת אות ה' כמ"ש שם (פ"ב, מ"ת), עיי"ש בהרחבה. ופעמים מוגדר שמתגלה באון אות י', עיין שער ח', פרק א', מ"ת. והוא בסוד און - חוטם - פה - עין.

ומקום התפשטות אורות האזנים עד שבולת הזקן, כמ"ש וז"ל שם (ש"ה, פ"א, מ"ת) והנה כאשר יצא האור דרך נקבי האזנים ימנית ושמאלית, נתפשטו האורות האלו מבחוץ ממקום האזנים עד מקום שבולת הזקן, ונמשך בהתפשטותו מנגד התפשטות שער הזקן הצומח בלחיים בצדדי הפנים, ונמשך אור הזה, עד שמגיע למטה בשבולת הזקן, וכו'. אבל עכ"ז מן הארת האור הזה מתפשט ומאיר בכל סביבות א"ק הזה, אבל עיקר האור אינו רק מה שכנגד האון כנגד דרך הפנים עד שבולת הזקן, עכ"ל. ובדקות אורות האון נמצאים בצדדים, ו"מאזנים" בין פנים ואחור, ודו"ק. ושורש כל האיזונים באזנים, ואכמ"ל.

ועיקר הארת האזנים מתפשטת אף למטה מן שבולת הזקן, ומאירה עד כתר דנקודים, שלכך הכתר לא נשבר כמ"ש שם. והיינו שהשבירה מחמת שחסר מתקלא, חסר קו אמצע. ושורש השלמות של קו אמצע הוא בהארת האזנים, ודו"ק היטב היטב. ועיין שער ח', פ"ב, מ"ת. וזהו אזנים דא"ק. ובענין אזנים דע"ק, עיין שם שער י"ג, פ"ו, מ"ק, שהם סתומים. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

ז"ל העץ חיים (שער א, ענף ב) בבחינת פנימיות ועצמותו של אדם זה אין לנו רשות לדבר בו ולהתעסק כלל. אמנם נעסוק ונדבר במה שנאצל ממנו. והוא כי הנה להיות אור א"ס גדול מאוד, לכך לא היו יכולין לקבל אם לא באמצעות הא"ק הזה, ואפילו מזה הא"ק לא היו יכולין לקבלו אם לא אחר יציאת האור חוצה לו דרך "הנקבים והחלונות" שבו, שהם און חוטם פה עינים, עכ"ל.

וכתב שם (ש"ד, פ"א) וז"ל, כבר ידעת כי אין בנו כח לעסוק קודם אצילות י"ס, ולא לדמות שום דמיון וצורה כלל ח"ו, אך "לשכך האון" אנו צריכים לדבר דרך משל ודמיון. ולכך אף אם נדבר במציאות ציור שם למעלה, אין הדבר רק "לשכך האון", עכ"ל. ועיי"ש (ש"ד, פ"ב) דייקא לשכך את האון ולא למעלה מכך.

וכתב (שם, שם) וז"ל, דע כי י"ס דאצילות הם ב' ענינים. האחד הוא התפשטות הרוחניות, והשני הוא כלים ואברים אשר העצמות מתפשט בהם. והנה צריך שיהיה לכל זה שורש למעלה לב' בחינות אלו, עכ"ל. והיינו שיש את עצם האון, כלי. ויש את האור - הבל, המתפשט מתוך א"ק דרך האון לחוץ (וכן בדקות מחוץ לאון אל תוך האון בסוד אור חוזר, ואכמ"ל). וכמ"ש שם (פ"ה) בדין הקורא את "שמע" צריך "להשמיע" לאזניו.

וביחס לאור היוצא מן האון לחוץ כתב שם וז"ל, נמשיל ונצייר האזנים, כי יש בהם רוח דק בתוכם, והנסינו לזה, כאשר יסתום האדם את אזניו, ישמע בתוכו קול הברה מחמת הרוח הנצרר בתוכו, עכ"ל. והאזנים נחלקים לב' אזנים. וכתב שם וז"ל, הלא יש בינה ותבונה, כנודע. לכן און ימין הבל שלו הוא שורש נשמת בינה, והבל און שמאלית שורש נשמת תבונה, עכ"ל. והן בחינת אור מקיף ופנימי, כמ"ש. וכתב שם (פ"ב) וז"ל, ודע כי מהבל פנימי של האון נעשה ממנו בחינת ראש לנשמה להיותו עליון יותר קרוב אל מוצא מקור ההבל, והבל החיצון המתפשט הוא בחינת הגוף לנשמה, כי כמו שיש בגוף עצמו החומרי בחינת גוף וראש, גם "בנשמה" עצמה יש לה בחינת ראש וגוף. וזהו גילוי חוש של בחינת נשמה. וכמ"ש וז"ל, והנה שמיעה גימט' תכ"ה, ר"ת כל הנשמה תהלל יה, כי מן האון סוד הנשמה. והוא בחינת שם ס"ג, וה' אחרונה שבשם ס"ג, שהיא בחינת תבונה, יורדת מן האון לחוטם, ונשאר באון מתוך ס"ג, נ"ח בלבד. וזהו "און" גימט' נ"ח כמ"ש, עיי"ש.

כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת info@bilvavi.net

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל עניני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294

ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829